

A szalon-képekhez

Munkácsy a saját lakásának elemeit festette kitalált helyszínekre

Szombathely (int) – A lakberendezés Munkácsy idején címmel tartott előadást Torjay Valter művészettörténész szerda délután a Szombathelyi Képtárban. A vitett képek segítségével elemezte Munkácsy enteriőrképein és az otthonáról készült fotókon látható stíuselemeket.

A vitett képeken a 19. század második feléből való európai bútorművészet és enteriőr-kultúra kiemelkedő alkotásait láthatjuk, de Vas megyei és szombathelyi otthonok szép bútorait is.

Torjay Valter nem csak az elméletét ismeri a művészettörténet ezen korszakának, hiszen több mint másfél évtizede gyűjt régi, a historizmus korából való bútorokat, és ezeket maga újíttja fel. A munka során számos technikai érdekességre figyelt fel, sok adat és információ birtokába jutott; ezeket először szabdolgozat, majd könyv formájában összegyűjtötte, kiadta. Ismeri a stílusok egymásba hajlását, keveredését, árnyalatait, pontosan meg tudja állapítani, egy széklet máfélelemekből komponált alkotója. Az elemzés arra szolgált, hogy a közönséget bevezesse abba a lakberendezési stílusba, amellyel Munkácsy képein is lehet találkozni.

A szalon (az ebédlő) az előkelő családok lakásának reprezentatív helyisége volt az 1800-as évek második felében; csak akkor használták, ha vendég érkezett. Torjay Valter szerint az is megessett, hogy hétköznapiokon inkább a fürdőszobában ettek, de a szalonban nem.

– A historizmus társultata a funkciókat: neogót stílusban szerettek templomot építeni, neorománban sírkövet állítani, neoreneszánszban, neobarokkban palotát építeni. Az ebédlőket vagy klasszikus vagy neobarokk stílusban alakították, illetve akkor már divat volt a keleti stílus, a keleti műtárgyak elhelyezése. A hálószobákban a neoreneszánsz volt kedvelt, a női budorokban a neorokokó – mondta. – *Hans Makart* bécsi festő fokozta képein végtelenségig a historizmust, s ezzel a lakberendezés diktátora lett. *Festményein csavart oszlopok,*

Torjay Valter a 19. század 2. felének bútorművészeiről, enteriőr-kultúrájáról beszélt a képtárban

perzsaszőnyegek, óriási képek, dús függönyök, tárgyak kavalkádja látható.

A korszak jellegzetessége, hogy elfüggönyözik a lakásokat, nem szeretik a túlzott fényt. A függönyöket elképesztő rojtokkal, bojtokkal látják el, mert anélkül élevenítek.

Az előadáson látnak olyan fotót, amelyiken Munkácsy mint Rubens üldöglél; egy másikon Munkácsy mint ivó lovag, felesége mint Stuart Mária.

Nézzük meg a Munkácsy-tárlaton a festőről készült ülő portrét, nézzük meg a székét. Több festményen is feltűnik, kedves bútorlarabja volt. A Munkácsy-műteremben makartista hatás van jelen (csavart oszlop, arab lovas, spanyolfal, barokkizáló szekrény, gyöngyházberakású asztal), igazi ékkeltika.

Torjay Valter az előadáson bemutatta Munkácsy szobáinak képeit, közöttük párizsi szalonját – barokk bútorokkal, tükrrel, faragott csillárral, sűrűn megtrágya tárgyakkal, melyek azonban ízlésesen

A Munkácsy-tárlaton a festő ülő portréján nézzük meg a székét: kedves bútorra volt

Aranycsillárok, agyondrapériázott fotelek, indiai kasmirkendő, gobelin történeti jelenettel, barokk éllel. Riasdólus nemcsak a környezetüket szeretik öltöztetni az emberek, hanem maguk is „beöltöztetik”.

elrendezettek. Látnak utolsó szobáját egy németországi szanatóriumban, ahol akkor élt, mikor már megöregült. Nem olyan volt, ahogy egy festőfejedelem éltetett volna, de az általános szanatóriumi körülményekhez képest mégis elég szép.

Munkácsy az 1870-es évektől festett enteriőrképeket. Sokaknak nem tetszett, hogy a kritikai realista képek (például Zalogház) után hogyan festhet olyan képeket, mint a csupa csipke, csupa fodor Babalátogatók című kép. A szalonképek sémája: középen asztal székekkel, körülötte pedig az elemeket (tükrök, festmények, szekrények) rendezgeti, ha a lakásfotókat a festményekkel összehasonlítjuk. Láthatjuk, hogy ezek saját otthonának részletei, elemei.